

nacht. De gene, die van hier recht naer de noortpool zeylen, fullen geen landt vinden. Hier is oock de vloet, gemeenlijk *Durines* genoemd.

STRATH-NAVERN.

U Y T C A M B D E N V S.

Het uytterste gewest van geheel Britannia, 't welck in een omloopende strant zijn uytzicht naer 't noorden heeft, en de middelste star op de staert van de groote beer tot toppunt heeft, bewoonden, gelijk men by Ptolemeus sien kan, eertijds de *Cornabiers*, onder de welke hy de vloet *Nabeum* stelt: welke namen soo na aen malkander komen, dat het volck sijn naem van de vloet, die het bewoonde, schijnt gekregen te hebben. De hedendaeghsche naem van *Strath-navern*, dat is vlackte aen de *Navern*, is oock niet heel vreemt hier af. Het Landtschap is niet seer geluckigh in overvloed van kley, en uyt oorsaeck van de strenge lucht niet wel gebouwt, en dieshalven van de wreede wolven swaerlijck geplaeght, die niet alleenlijck aen 't vee groote schade doen, maer oock met groot gevaer soo wreedelijck tegen de menschen woe-den, niet alleenlijck hier, maer oock in veel andere deelen van Schotlandt, dat door bevel van 't Parlement de Burghgraven en inwoonders in yder Graeffchap drie malen des jaers [eertijds, nu niet] op de jaght gingen, om de wolven en hun jongen te verdelgen. 't Gene, 't welk aen dit noorderlijk lant tot eenige verlichting kan strecken, is dat het by somer van alle landen in geheel Britanje de kortste nachten, en langste dagen heeft. Want op de wijde van negen-en-vijftigh graden en veertigh minuten van de Middellijn heeft het de langste dagh van 'achtien uren en vijftien scrupelen, en de kortste nacht van vijf uren en vijf-en-veertigh minuten: in voegen dat de Panegy-

rist onwaerheydt spreeket, die eertijds geseght heeft dat de zon hier alleenlijck niet onder de kimmén doock, maer voorby ging, en parste, te weten uyt Tacitus geloofwaardigheyt, dat de uyttersten en vlackten der aerden door een laege schaduw geen duysternis opheffen. Maer Plinius spreeket met meer waerheydt uyt de ware reden, daer hy van de langste dagen handelt, naer de buyging van d'omloop der zon naer de kimmén. *De langste dagen in Italien (seght hy) zijn van vijftien uren, in Britannia van seventien uren, daer des somers de heldere nachten sonder twijffel dit vertoonen, 't welck de reden parst te gelooven. In de zonnestant, als de zon naest aen het toppunt des werelts koomt, in een enge omkeer van 't licht, soo heeft het landt, onder het selve toppunt, te weten de pool, gelegen, ses maanden lang geduurighlijck dagh, en weer soo lang nacht, als de zon aen d'andere zijde geweken is.*

Voorts, in dit uytterste gewest, 't welck van Ptolemeus verder naer 't oosten uytgereckt wordt, schoon het sich wijder naer 't noorden streckt, en daer af Tacitus seght dat een onmetelijcke en schrickelijcke ruymte van landen spits gelijk een beytel uytloopen, zijn drie zeebergen, van d'oude Schrijvers gedacht, die in zee uytgeschieten, *Berubium*, nu *Vrde-head*, *Berubium*, by 't vleck *Bernswale*, en *Virvedrum*, nu *Dunsby*, anders *Duncans-bay*, die voor d'uytterste zeebergh van Britannia geacht wordt; maer Ptolemeus stelt echter *Orcas*, tegen over d'Orcadische eylanden, voor 't uytterste; 't welck heden *Horsburne* genoemd wort, by Ptolemeus oock *Tarvedrum*, en *Tarvisium*, welke naem (soo mijn gissing my niet bedrieght,) hy hierom gevonden heeft, dat het een eynde van Britannia maeckt. Want *Tarvis* heeft in de Britannische tael een beteekenis van eyndigen; met het welck wy oock een eynde van dit boek fullen maken. Wy fullen van d'Orcadische en Hebudsche of Hebidische eylanden, en van Schotland op sijn plaats spreken.

Nieuwe

geacht mensch gehouden; 't welck veroorsaect dat sy altijt groote overvloed van wildwerck vaerdigh hebben.

D'inwoonders zijn sterck en grof, en konnen arbeyt, koude en hitte verdragen, en tot schaersheyt gewent. Sy sijn echter niet soo woest van zeden, als de strengheyt van 't lant wel schijnt meê te brengen, vrolijck door hun ingeboren eenvoudigheyt, in hun maeltijden, 't zy onder malkander, of met d'uytheemschen, seer vrolijck, sonder eenigh bedrogh in hun ziel te voeden. Alle d'andere geburige Landtschappen, van de welke gesproken is, hebben byna gelijcke volkeren en zeden.

Alle de Landtschappen, die d'oude tael spreken, hebben dit met malkander gemeen, dat sy hun Heer op 't hoogste eeren, dienen en beminnen, voor hem strijden, hun leven gewillighlijck in gevaer stellen, en, als de noot sulcks vereyscht, boven de gemeene belasting van hun goederen, als de Heer sijn dochter uythuyt, sijn schult betaelt, sijn verpande landeruyen weer loskoopt, of nieuwe landen koopt, en bovengewoone schattingen opstelt, gewillighlijck het vierde of vijfde deel van hun koejen, in de welke hun rijkdom bestaet, alle sonder onderfcheyt, van de meesten tot de minsten, bybrengen; welke schatting, die gemeenlijck tot het voorverhaelde gebruyck gebracht wierd, nu alle drie jaren, schoon d'oorsaken ophouden, geeyst wordt; het welck sy, dus gewent zijnde, geduldelyck verdragen.

De hedendaeghsche Heer van 't Landtschap is *Donald Macky*, Baron van *Rey*, die dit in een lang gevolg van sijn voorouders besit, en 't gebied daer over heeft, gelijk oock over *Edir-dachulis*, daer af wy spreken fullen.

Andere Beschrijving van

STRATH-NAVERN.

Strath-Navern is by Konincklijck geschrift aen *Southerland* gehecht, en een deel daer af, en staet onder de heerschappy van de Heer *Macky*, Baron van *Rey*, volgens 't recht van de Graef van *Southerland*. Het wort van *Southerland* afgescheyden door sekere bergen, die sich van 't oosten naer 't westen strecken.

Dit Landtschap is rijcker van gras, dan van graen, en dieshalven bequaem om vee te weyden. Hier is een groote overvloed van ossen, en een ontellijcke menigte van salm. En indien d'inwoonders niet te seer tot ledigheyt en luyheyt overgegeven waren, soo sou dit landt veel vruchtbaerder gemaect konnen worden.

In *Strath-Navern* zijn veel zeebergen, die in zee uytloopen, namelijk *Erebol*, *Hoip*, en *Schotland*.

Strathy. Het wordt oock van verscheide vloedden, die door de salmvisschery vermaert zijn; besproeyt: de voornaemste zijn *Hall-dell*, *Navern*, of *Far*, *Strathy*, *Torisdal* en *Hoip*. Maer *Durines* en *Edderachilis*, schoon sy aen de Heer *Macky Rey* behooren, zijn echter eygentlijck niet in *Strath-navern*, dat met twee kasteelen versterkt is, te weten *Borwe* en *Toung*, van de welke de leste de voornaemste zetel der *Mackys* is. In de hoeve *Far* is een Parochykerck, *Far* genoemd. In de kapel *Kirkebol*, onlangs weer opgebouwt, worden de Heeren van dit geslacht begraven. Hier is een groote menigte van harten en dassen: en hoewel het geheele Landtschap tot hooge bergen rijft, (van de welke *Taineband* de hoogste van allen is) soo is 't echter bequaem om vee te weyden. *Strath-navern* is van 't oosten naer 't westen lang vier-en-dertigh duyent schreden, en elders, van 't zuysden naer 't noorden, twaelf, en elders ses duyent schreden breed, behalven noch *Durines* en *Edderachilis*. Hier zijn veel binnenzeen, van de welke *Loch-naver* de voornaemste is. In *Loch-hol* is een eylandt, bequaem om 's somers op te wonen: en by de strandt in de Noordzee sijn verscheide eylanden verspreyt, namelijk *Ellan-Com*, *Ellan-Zeyl*, *Ellan-Roin*, en *Ellan-Niwe*.

Nieuwe Beschrijving van
EDDERACHILIS.

Edderachilis is een deel van 't landt, aen de zee kant naer 't westen, door de woest rotsen onbegankelijck, en palende aen *Kirke-challigh*, en aen de grensen der Graven van *Southerland*. En hoewel het nu aen *Macky* behoort, soo heeft het echter nooyt een deel van *Strath-navern* geweest, maer een gedeelte van de Baronny *Skelbo* in *Southerland*; en de Heer *Macky* besit noch *Edderachilis* uyt het recht der Graven van *Southerland*. Hier in is een vloet, gemeenlijck *Laxford* genoemd, van de welke *Macky* een groote inkomst van de salm heeft. 't Eylandt *Ellan-Handey* in de groote zee behoort aen *Edderachilis*, of eer aen *Durines*.

Nieuwe Beschrijving van
DVRINES.

De Baronny *Durines* is veldtachtigh en aengenaem van gront naer 't noordwesten: en hoewel de Heer *Macky Rey* volgens 't recht der Graven van *Southerland*, als hun verplichteling, dat in sijn besit heeft, soo behoort het echter niet aen *Strath-navern*; maer de Graven van *Southerland* besitten dat van de Bisschop van *Carrey*, by leenrecht. De somersche dagen zijn hier seer lang, en byna sonder nacht.